Nieuwsbrief

Haags Renaissance Kamerkoor

Zomer ’22

HRK Haags Renaissance Kamerkoor

Van het bestuur

Zomer ’22, weer zingen met ons koor..!

In dit nummer

- Van het bestuur 2
- Concert 3
- Voor het voetlicht 4
- 40 jaar HRK 6
- San Marco Venetie 8
- Cultuuragenda 10
- Puzzel mee 11
- Het Koor 12

Beste koorleden, vrienden en relaties van het Haags Renaissance Kamerkoor,

Alstublieft, de *Zomernieuwsbrief*!

Na een warme, zonnige zomer, misschien voor sommigen wel wat te warm af en toe, zijn op 24 augustus de repetities weer begonnen. We keken er erg naar uit, zeker nu ons *Jubileumconcert* dichterbij komt. Daar zal nu ook ons gastkoor uit het midden van de ‘Vrienden van het HRK’ zich op gaan voorbereiden: zaterdag 24 september vindt voor hen de eerste van de drie repetities plaats.

Op cultureel gebied is er nog een heleboel meer te beleven in Den Haag en omstreken. Wie in het weekend van 3 en 4 september de *Haagse Uitmarkt* bezocht heeft, raakte vast geïnspireerd door de veelheid van voorstellingen, concerten en optredens van al die muziek-, dans- en theatergroepen: zie onze *Cultuuragenda*!

We wensen u veel leesplezier met onze Nieuwsbrief!

Het bestuur

Het Haags Renaissance Kamerkoor was op zondagmiddag ook aanwezig met een stand. Van daaruit brachten we ons koor, ons repetoir en ons jubileumconcert onder de aandacht van het Haags publiek. Leuke gesprekken waren dat vaak. En met het stralende weer, onder de bomen van het Lange Voorhout was het een prachtige middag!

Haags Renaissance Kamerkoor

HRK Haags Renaissance Kamerkoor

Concert! *12 en 13 november*

"FESTA!" Jubileumconcert ter ere van 40 jaar HRK!

- *We nodigen u van harte uit...*
  ... om met ons het feest van ons 40-jarig jubileum te vieren!

  We geven het concert twee keer: op zaterdag 12 en zondag 13 november om 15.00 uur in de Paleiskerk, Den Haag onder leiding van Enrico Ruggieri, onze dirigent. Het concert duurt tot omstreeks 17.00 uur. Er is halverwege een pauze, en na afloop nodigen we u uit voor een gezellig samenzijn met een hapje en een drankje.

- *Kaarten*

  U kunt vanaf 15 september a.s. kaarten bestellen op internet á 15,- euro via onze website: www.haagsrenaissancekamerkoor.nl

  U kunt ook kaarten kopen voor aanvang van de concerten aan de deur, indien er nog plaatsen zijn. Er is een garderobe, en bij binnenkomst ontvangt u een programmaboekje met de teksten en vertalingen van de liederen, en veel achtergrondinformatie.

Haags Renaissance Kamerkoor

HRK Haags Renaissance Kamerkoor

Voor het Voetlicht (1)

Warm hart van, en voor ons koor!

Sytse Bruinsma

Het Haags Renaissance Kamerkoor bestaat dit jaar veertig jaar, veel prachtige stemmen zijn gekomen en gegaan, maar er is één die 'is blijven bestaan': Marijke van den Broek, onze voorzitter. Zij viert met het koor ook haar eigen jubileum, veertig jaar zingt ze al met haar prachtige sopraan bij dit koor!

Marijke van den Broek

Maar wat weten we eigenlijk van haar? Wie weet bijvoorbeeld dat ze al jaren Italiaans studeert, tennist, van wandelen in de bergen houdt, van fietsen naar Parijs (of ergens anders ver weg), gitaar speelt, veel van muziek en zingen houdt, en vooral van haar kleinkinderen! In deze zomereditie van De Nieuwsbrief halen we haar 'voor het Voetlicht'.

Marijke is opgegroeid in een katholiek gezin met drie broers in Moerwijk Den Haag, later in Zuid-West waar ze ook op school ging.

Ze trouwde met Fons, die ook in het onderwijs werkte en ze hebben een zoon en twee kleinkinderen.

Zingen!

Ze kwam ooit bij het koor omdat ze Frans Scheffers kende, de oprichter en eerste dirigent. Die werkte toevallig op dezelfde school als Fons, haar man. We hebben het over de beginjaren '80 en Frans, die een dirigentenopleiding deed, wilde een koor oprichten. Hij kwam wel eens bij hen thuis en vroeg haar op een keer of ze mee wou zingen. Hij wist wel dat ze kon zingen, en op een avond kwamen ze met een groepje zangers bijeen, bij Frans thuis.

Kinderen

"Hij liet ons Renaissancemuziek horen, wat ik toen voor het eerst hoorde en ik vond het direct prachtig..!"

Ik heb vroeger bij het kerkkoor gezongen en ook een kinderkoor geleid. Ik heb sowieso een groot hart voor kinderen, en wist ook al heel vroeg dat ik later 'schooljuf' wilde worden.

Voor het Voetlicht (2)

Er is een kracht waar ik in geloof: de kracht van het goede...!”

- *Onderwijs*

“Ik vond mijn baan bij het onderwijs ontzettend leuk. Vooral om met kinderen bezig te zijn, ze iets te leren en verder te helpen. Het leukste vond ik altijd het lesgeven, het omgaan met kinderen in de klas, de kleine gesprekjes die je dan met ze hebt. Kinderen hebben ook bijna overal wel zin in!”

- *Hoe sta je in het leven?*

“Ik ben wel gelovig, maar heb niet zoveel met religies. Ik blijf wel lid van de kerk en steun ze ook omdat ze veel goeie sociale dingen doen, dat vind ik belangrijk. Maar al die kerkelijke regels zijn niks voor mij. Het zijn dingen die mensen bedacht hebben.

Er is wel een kracht waar ik in geloof: de kracht van het ‘goede’ en ik denk dat die het uiteindelijk gaat redden. Maar daar hoef je niet religieus voor te zijn.”

- *Op het goede gericht*

“Ik denk dat heel veel mensen zelf al op het goede gericht zijn en dat religie zichzelf langzaam overbodig maakt. Dat zie je ook in de natuur: de kracht van het ‘goede’ is sterk en natuur herstelt zichzelf wel weer.

Tenzij de mens dat onmogelijk maakt en ja, die kwade kant zit ook in de mens. Ik weet ook niet waar die vandaan komt. Maar ik wil het liefst bij het goede blijven en dat proberen te doen. Vooral ook iets voor een ander doen.
Dat zit ook wel wat in het geloof.”

Ja, en dus ook in haar:
met een hart dat het goede wil,
een hart voor het koor, een hart voor de wereld, daar zit de kracht van Marijke!

40 jaar HRK (derde deel)

a. De jaren 2008 -2016

Marijke van den Broek

Nieuwe vormen

Frans Scheffers was altijd op zoek naar nieuwe muziek voor ons koor, liefst muziek die niet al te vaak werd uitgevoerd. Zo kwam hij eens op het spoor van muziek die in de tijd van de Renaissance aan het *Praagse Hof* klonk. Hij maakte daar in 2009 een mooi programma van, aangevuld met stukken uit latere tijd van componisten als Lukas en Janacek. Vooral de stukken van Lukas waren een enorme uitdaging, ook voor ons publiek!

Toneel

Bijvoorbeeld bij het concert '*Koorteksten voor het voetlicht*' uit 2010, voerden twee acteurs en een actrice een waarlijk liefdesdrama op. Bij '*Koormuziek in verbeelding*' (2011) werden muziekstukken gecombineerd met lichtbeelden van schilderijen uit de rijke verzameling van Louis Hierck.

In 2013 gaven we een dubbelconcert, samen met ons collegakoor oude muziek: *Vox Antiqua*. Dat gaf ons de gelegenheid om maar liefst negen dubbelkorige werken te zingen en twee werken met grootkoor!

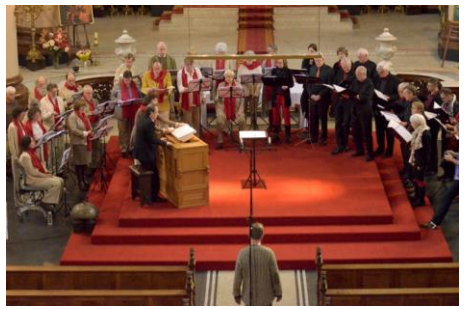

Schilderkunst

Als andere hoogtepunt wil ik nog noemen het concert met *Muziek rond Jeroen Bosch* (2016). Voor en na dit programma was speciaal een tentoonstelling samengesteld van schilderijen in de stijl van of geinspireerd op Jeroen Bosch door amateurschilders van de *Masterclass* van het Roc Mondriaan in Den Haag.

Frans Scheffers stopt!

Eind 2016 gaf Frans Scheffers te kennen dat hij op termijn wilde stoppen als dirigent van het HRKK. Het bestuur schrok erg van deze mededeling na 35 jaar en het betekende een crisis in het koorbestaan.

Frans heeft ons tot de zomer van 2017 gedirigeerd, en op 23 september hebben we met vele vrienden, zangers en zangeressen uit heden en verleden hem bedankt en in een mooie workshop afscheid van hem genomen.

Haags Renaissance Kamerkoor

HRK Haags Renaissance Kamerkoor

40 jaar HRK (derde deel)

b. De jaren 2016 - 2022

Marijke van den Broek

Nieuwe dirigent: Enrico Ruggieri

We namen als bestuur het besluit om op zoek te gaan naar een nieuwe dirigent. En waren dan ook erg blij dat Enrico Ruggieri ons koor wel wilde leiden! Vanaf 23 augustus 2017 werd hij onze vaste dirigent, en 'erfde' ook het *Spaanse programma* dat Frans nog had bedacht.

Met onder andere *El Fuego* (het vuur) kwam er nieuw elan in het koor en ook het aantal leden nam weer toe. In 2018 bestond het tweede programma onder leiding van Enrico uit de prachtige muziek van *Jan Pieterszoon Sweelinck* en zijn tijdgenoten. In 2019 gingen we 'ten strijde' met het programma *'A la bataille'*, strijdliederen rond oorlog en vrede.

Portugees

Vanuit zijn liefde voor de muziek uit de Portugese renaissance maakte Enrico een prachtig Portugees programma: *'Van Lissabon naar Rome en terug..'* Des te verdrietiger was het dat we het concert moesten cancellen vanwege corona.

Corona, Zoom en Jamulus...

In 2020 sloeg Corona toe, en ook het samen zingen was lange tijd verboden. Na een tijd van elkaar online begroeten via Zoom en moeizaam repeteren met het online audioprogramma Jamulus, waren we blij dat we in september 2021 weer samen konden zingen.

Van Liefde enz.

We hadden niet genoeg tijd meer om nog een officieel concert neer te zetten. Daarom gaven we een 'vriendenconcert' voor klein publiek op 9 oktober 2021, onder leiding van Johannes Gierl: 'Van liefde, wijn en andere alledaagse dingen'. We waren er toch maar weer!

En nu....

En nu bestaan we dus al 40 jaar, jaren van muziek, zingen, plezier, doorzettingsvermogen, gezelligheid, saamhorigheid en vriendschap. Dankbaar zijn we en blij. Veel redenen om feest te vieren!

Haags Renaissance Kamerkoor

HRK Haags Renaissance Kamerkoor

De San Marco in Venetie

Privekapel van de Dogen

Marijke van den Broek

▸ *Privekapel van de Dogen*

De basiliek van San Marco in Venetië mag een vroeg voorbeeld van functionaliteit worden genoemd. Gebouwd rond 1060 deed deze kapel dienst als privékapel van de heersende doge en voornaamste staatskerk. Geen wonder dus, dat de basiliek het middelpunt vormde van het politieke en in zekere zin ook sociale leven van de stad.

De Doge

Maar ook vandaag de dag neemt de San Marco met het bijbehorende plein een centrale plaats in de belevingswereld van de inwoners van Venetië en de toeristenindustrie; wie San Marco zegt, zegt Venetië en omgekeerd natuurlijk.

San Marco, interieur

Met zijn majestueuze architectuur en de tot in het kleinste detail uitgewerkte overvloedige mozaïeken en andere kunstuitingen, weerspiegelt de San Marco de gloriedagen van de Serenissima Repubblica (‘allerdoorluchtigste republiek’).

▸ *Feestgedruis...*

In en rond de San Marco was veel feestgedruis, uiteraard met veel muziek die juist was afgestemd op de aard van het feest. Zo was de officiële aanwezigheid van de doge tijdens de mis en de vespers aanleiding om het *Pala d’oro*, het gouden altaarstuk tevoorschijn te halen.

Een uitgelezen schare musici liet de mooiste muziek klinken, ter meerdere eer en glorie van God én de doge met zijn gevolg.

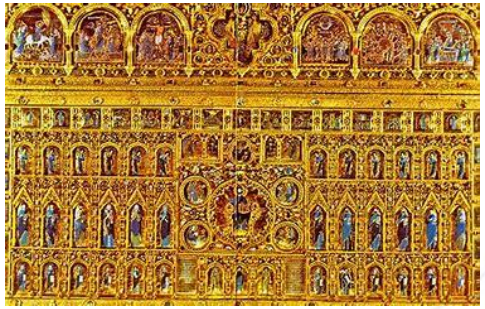

Het Pala d’oro

Haags Renaissance Kamerkoor

HRK Haags Renaissance Kamerkoor

De San Marco in Venetie (2)

Cora spezzati': koren in stereo..!

Marijke van den Broek

Inwijdingen van de Dogen

Maar afgezien van de religieuze functie van de basiliek viel er altijd wel iets te vieren: een verdrag, een vlootoverwinning, het eind van een verschrikkelijke plaag, hoog bezoek, of de kroning van een nieuwe doge. Bij deze gelegenheden klonk vaak muziek die speciaal daarvoor was gecomponeerd.

In 1595 was Baldassare Doato de *maestro di capella* van de San Marco. Hij was een uitstekende kapelmeester, maar als componist niet de juiste persoon om kleurrijke feestmuziek te schrijven. *Giovanni Gabrieli* was organist maar blonk, in navolging van zijn oom Andrea Gabrieli, juist wel uit in het componeren van grootschalige feestelijke muziek.

Ruimtelijk

Een vast koor van 16 leden, aangevuld met trombones, strijkers, meerdere orgels en 'vrije' musici al naar gelang de vereiste bezetting, brachten de muziek tot klinken. Daarbij stonden de koristen en instrumentalisten ruimtelijk opgesteld, verdeeld over 2 tot 4 groepen. Dit is het wezenskenmerk van deze Venetiaanse gewijde muziek, de *cora spezzati* stijl (meerkorigheid).

Giovanni Gabrieli schreef een aantal van zijn koorwerken speciaal met het oog op deze ruimtelijke effecten, waarbij hij koren in de kerk vanaf verschillende galerijen liet klinken.

San Marco, interieur met de galerijen voor het opstellen van de koren

Het is niet eenvoudig en vaak zelfs onmogelijk het toenmalige Venetiaanse muziekrepertoire precies te dateren. Veel ervan werd pas postuum in een verzamelbundel uitgegeven.

Haags Renaissance Kamerkoor

HRK Haags Renaissance Kamerkoor

Cultuuragenda

De moeite waard het komend seizoen!

Kees Pinster

- *Gratis lunchconcerten*
  Het **Residentie Orkest** speelt in Amare Den Haag op vrijdagen om 12.30 uur een half uur uit het concert dat ’s avonds wordt uitgevoerd. Reserveren is verplicht!
- *za 17 sep - Landschap van de Renaissance*
  In Muziekgebouw aan ‘t IJ in Amsterdam zingt het **Huelgas Ensemble** olv Paul van Nevel werken van Busnois, Gombert, Ockeghem, DesPrez en Machicourt. Uitleg om 19.15 uur en concert om 20.15 uur.
- *zo 25 sep - Korenfestival Den Haag*
  In het Zuiderparktheater in Den Haag treden van 11.30 tot 17.30 uur totaal **12 koren** op. Het repertoire varieert van mooie smartlappen, heerlijke ballads en popsongs tot swingende Hollandse nummers.
- *za 1 okt - Korenfestival Brielle*
  In de gezellige binnenstad van Brielle treden **33 koren** op van 10 – 17 uur. De 5 locaties zijn: St.Catharijnekerk, Het Arsenaal, kerk NPB in de Kerkstraat, De Sjoel en de Parochiekerk in de Nobelstraat. Alles op loopafstand en overal gratis toegang.
- *za 1 okt - Connection / Quod Libet*
  - Het **Haagse koor Connection** bestaat 30 jaar en geeft in het Hofstad College, Den Haag een concert. Aanvang 20.00 uur.
  - Het **Haags kamerkoor Quod Libet** geeft een concert in Franse sferen: *Contrastes Musicaux*. Paleiskerk Den Haag, aanvang 20.15 uur.
- *vrij 14 okt - Poulencs Gloria en Brahms Schicksalslied*
  Het **Groot Omroepkoor** i.s.m. het **Residentie Orkest** bezingt vanavond het kleine en het onbevattelijke van het noodlot bij Brahms, naast de “kathedraal van de koorliteratuur”: het ongrijpbare en bovenaardse Gloria van Poulenc. Concertzaal Amare Den Haag, anvang 20.30 uur.
- *za 15 okt - A Mass for Peace van Carl Jenkins*
  In de Antonius Abtkerk te Scheveningen viert het **Haags koor Hagacantare** haar 75-jarig bestaan. Aanvang 20.00 uur.
- *za 16 okt - Jubileumconcert Haags Kleinkoor*
  Hans Jansen en het Haags Kleinkoor vieren hun jubilea met een gezamenlijk concert, samen met Projectkoor Musica Sacra, Luthers Projectkoor, Schola Cantorum Gregoriana. Lutherse kerk te Den Haag, aanvang 15.00 uur.
- *za 5 nov - werken van Janáček en Dvořák*
  Cantamus Alati onder leiding van Kees van der Linden twee prachtige Tsjechische werken: het Otcenas (Onze Vader) van Janáček en de mis in D van Dvořák, om 16.30 uur in de Haagse Kloosterkerk.
- *za 19 nov - The Messiah van Handel*
  *H*et Haagse koor **Excelsior** zingt The Messiah, het populairste en bekendste werk van Georg Friedrich Handel. Barokke fuga’s en virtuoze aria’s wisselen elkaar in hoog tempo af. Agneskerk, Beeklaan, Den Haag.

Haags Renaissance Kamerkoor

HRK Haags Renaissance Kamerkoor

Puzzel mee!

De HRK woordzoeker…

Astrid Jeremic

K	E	N	O	B	M	O	R	T	O	O	C	R	A	M	N	A	S
C	E	R	E	M	O	N	I	E	E	L	M	S	U	P	E	R	P
A	T	R	E	C	N	O	C	M	U	E	L	I	B	U	J	L	E
R	E	P	E	T	I	T	I	E	S	C	H	E	M	A	K	A	T
N	A	W	N	D	Z	F	E	S	T	I	N	O	A	R	R	A	T
A	B	A	E	R	R	O	D	I	P	U	C	A	O	E	N	T	E
V	M	R	J	E	O	E	M	O	T	N	S	N	I	N	E	N	R
A	A	B	G	M	M	O	E	E	J	E	I	D	E	U	G	E	E
L	G	E	N	B	U	O	K	E	R	N	N	L	B	I	N	M	N
I	A	G	I	A	H	E	E	T	G	V	A	E	L	E	I	U	D
E	D	E	D	S	F	O	L	D	C	G	A	U	V	G	R	R	M
D	A	L	L	I	A	C	E	I	I	E	O	K	O	N	E	T	D
E	L	E	E	L	A	N	C	R	B	G	J	O	A	I	O	S	G
R	O	I	E	I	R	E	D	R	A	U	T	O	H	N	V	N	N
E	I	D	B	E	G	A	E	N	V	I	J	E	R	E	T	I	E
N	V	I	R	K	M	R	M	E	M	U	I	D	O	P	I	I	M
T	O	N	E	T	N	U	P	E	T	G	O	O	H	O	U	N	E
S	M	G	V	E	E	K	L	E	I	N	S	C	H	A	L	I	G

BASILIEK
BEGELEIDING
CARNAVAL
CEREMONIEEL
CUPIDO
DIER
FESTINO
GEMENGD
GRAAF
HOERA
HOOGGEËERD
HOOGTEPUNTEN
INSTRUMENTAAL
JUBILEUMCONCERT
JUBILEUMJAAR
KLEINSCHALIG
KRONING
LIEDEREN
MADRIGALEN
OPENING
PODIUM
PROJECTKOOR
REPETITIESCHEMA
SAN MARCO
SPETTEREND
SUPER
TROMBONE
UITVOERINGEN
VENETIË
VERBEELDING
VIOLA DA GAMBA
WEEMOEDIG
ZOMERVAKANTIE

▶ *Oplossing apr'22:*

Hoera! Ons koor bestaat dit jaar veertig jaar!

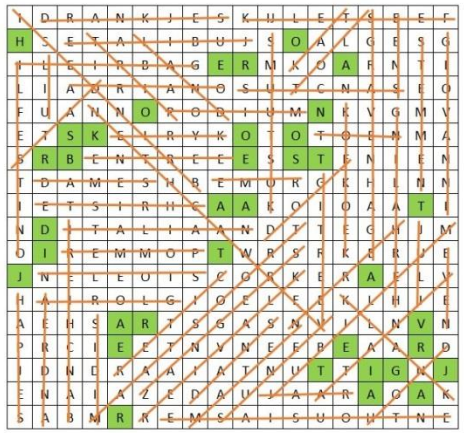

Haags Renaissance Kamerkoor

Het koor

Dat zijn wij…!

Wie zijn wij?

Het Haags Renaissance Kamerkoor is een gemengd kamerkoor, onder leiding van dirigent Enrico Ruggieri. Wij zingen de prachtige polyfone koormuziek uit de tijd van Renaissance en vroege Barok. In onze muziek proberen wij een evenwicht te vinden tussen wereldlijke en geestelijke muziek, en zingen zowel a capella als met instrumentale begeleiding.

De dirigent

Enrico Ruggieri heeft in Rome en Bologna koormuziek en koordirectie gestudeerd en behaalde zijn masters aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. Hij heeft een passie voor de polyfone stijl en de madrigaal-muziek van de late Renaissance en vroege Barok.

Hij deed veel onderzoek naar onder meer de Portugese geestelijke muziek uit de 18e eeuw. Op dit moment is Enrico Ruggieri vaste dirigent van het Haags Renaissance Kamerkoor en leidt ook de projectkoren Madrigale Den Haag en Kamerkoor Koorteze

De koorleden

Sopranen - Marijke van den Broek, Henriëtte Froklage, Astrid Jeremic-van der Harst, Carla Gobius du Sart, Marieke Stoel

Alten - Ingrid Andeweg, Marja van der Windt, Xandra van der Steen, Claudia Puggioni, Anke Bottema, Caroline Peters

Tenoren - Hans van Deemter, Kees Pinster, Jan Cevat, Annette Champness

Bassen - Cees van den Akker, Piet Steijns, Jan van Leeuwen, Sytse Bruinsma, Martin Gelpke

Zin om mee te zingen?

Op dit moment hebben wij plaats voor een **tenor** en een **2e sopraan**. Bel 06 19767251, Marijke van den Broek, of schrijf een e-mail aan mbroek54@ziggo.nl

Haags Renaissance Kamerkoor

HRK Haags Renaissance Kamerkoor